

Idees Conferència Model econòmic dels Comuns (18 d'abril)

- Model agroalimentari

Catalunya no ha prioritzat prou el seu sector primari. Mentre l'any 1994 hi havia 50.938 pagesos censats, al 2021 s'havia reduït un 55%, amb tan sols 22.836 pagesos. Cada cop hi ha explotacions més grans... Acabar de desenvolupar. Nosaltres presentem 4 mesures clau i una primera que seria la primera acció a l'entrar al govern.

- Aquesta primera acció seria una moratòria d'explotacions porcínes a tot Catalunya. El sector porcí està sobredimensionat i s'ha de regular i limitar. Cada any es maten 23 milions de porc (a Europa només ens supera Alemanya) - un 25% del total que es ven a Europa. Tenim 900 explotacions grans de porcs i aus que emeten l'equivalent als gasos d'efecte hivernacle de mig milió de catalans- Per tant, aquest sector no pot expandir-se més.

Després de la moratòria, desenvoluparem 4 mesures clau:

- 1) Blindatge energètic del sector primari: Reserva i prioritat agrària en accés a combustibles en cas de mancances, preus màxims gasoil agrari i ajudes a l'electrificació i producció energia renovable a explotacions. Inversió en I+D+I en projectes d'agrovoltaica, que permet compatibilitzar producció alimentària i generació energètica sostenible.
- 2) Llei catalana de compra pública alimentària catalana de obligat aplicació transversalment a tota les AAPP (sistema sanitari, penitenciari, escolar, residencial de tercera edat...)
- 3) Pla nacional pel relleu agrícola per una pagesia renovada: bancs de terres públics, sistemes de substitució professional, ajudes financeres i sistemes de rendes de transició a nous pageses, potenciar formació professional agrícola
- 4) Pla català per la desintensificació i la reconversió a ecològic de la producció catalana a 2030 amb ajudes fiscals, condicionament intens de les ajudes a la producció, agilització tràmits administratius, acompanyament tècnic i financer en processos de transició...

- Indústria verda + fp i universitats

El pes de la indústria en l'economia de Catalunya ha disminuït un 7% en els últims 20 anys i s'ha reduït un 11% els llocs de treballs industrials. Avancem cap a una economia financiaritzada i menys productiva.

Un país no es pot permetre no tenir indústria i això és una idea que la dreta catalana va oblidar durant els anys de pujolisme. Mentre regions d'Espanya com al País Basc

acompanyaven i protegien la seva indústria, aquí es va permetre el seu desmantellament i la potenciació de ser una economia turística.

Malgrat la tendència negativa del pes industrial, Catalunya té un pes industrial sòlid, aportant un 20,7% al VAB català (mentre sectors com els relacionats amb el turisme, allotjament, menjar i begudes representa tan sols el 5,3%).

Nosaltres tenim un objectiu clar: aturar el fet que el sector industrial perdi pes i acompanyar-lo de forma proactiva en la seva transició verda.

Durant el govern dels Comuns a Barcelona vam encarregar un informe (a l'empresa Aretina, liderada per Ramon Gras) clau per al futur de la política industrial a tot el país. El que mostrava aquest estudi era que:

- Hi ha uns vincles febles entre la recerca i la indústria productiva.
 - Que no hi ha sinèrgies entre la UPC-BarcelonaTech i les escoles de negocis i
 - Que hi ha una atomització geogràfica dels pols tecnològics farmacèutics i biomèdics
- Que les cadenes de valor i subministrament que s'han estructurat en els diferents camps de la indústria i del coneixement són molt curtes i impossibiliten, la consolidació de hubs o clústers d'indústria internacionalment competitiu.

Això mostra quin és el camí a seguir per part de l'administració pública: és necessari la creació d'una xarxa de centres de transferència de tecnologia de qualitat, per enfortir els llaços entre les fases de recerca, transferència i producció a escala de productes i serveis.

Però no només: industrialització també significa descentralització. En els últims trenta anys, el creixement de població al municipi de Barcelona ha estat generalment estancada, mentre que el nombre de llocs de treball ha augmentat gairebé un 50%: dels quasi 760.000 llocs de treball l'any 1991 als 1.100.000 l'any 2022. Aquesta situació provoca que un gran nombre de catalans es vegin obligats a entrar cada dia a la ciutat de Barcelona per feina, amb totes les externalitats en quant a mobilitat, conciliació laboral i centralització de serveis i activitats que provoca. Així doncs, ciutats com Terrassa, Mataró, Sabadell han vist disminuir significativament els seus índex d'autocontenció laboral durant el mateix període de temps, convertint la primera i segona corona de l'àrea metropolitana en zones cada vegada més residencials i separades del treball i dels serveis.

Nosaltres volem una Catalunya propera, amb ciutats denses, amb mixtura d'usos i potenciant ciutats dels 15 minuts.

Necessitem un model de país que redistribueixi i descentralitzi els llocs de treball, les activitats i els serveis arreu del territori. Transformar els territoris metropolitans en espais atractius i competitiu no només per viure-hi (també és una forma de redistribució de la riquesa pel territori), sinó també per a llocs de feina de la reindustrialització verda, I+D, economia del coneixement, treballs de qualitat. etc. i diversificar l'economia més enllà del sector serveis.

Projectes de districtes d'innovació més enllà dels límits municipals de Barcelona (model Ramon Gras - Aretian). S'han presentat els plans de les Tres Xemeneies i d'Esplugues de

Llobregat amb un gran potencial, però també cal pensar en altres projectes més enllà, a la Regió Metropolitana.

- Habitatge

Parlar d'una economia més verda i sostenible significa també parlar d'una nova política d'habitatge. Està clar que el model neoliberal ha fracassat en el seu suposat intent d'abaixar els preus de l'habitatge incrementant-ne l'oferta. No hi ha cap exemple exitós, ni a l'estat espanyol, ni a Europa, ni enlloc, on l'impuls de l'oferta d'habitatge "privat" de mercat hagi aconseguit baixar els preus (podem posar l'exemple de Madrid on la dreta ha governat mil anys...) .

En el cas concret de Catalunya, durant el govern dels "millors" i fins l'actualitat, el preu de l'habitatge ha pujat el doble que la renda familiar.

Això significa que, malgrat la important pujada del salari mínim i la millora d'altres condicions laborals aconseguides pel Ministeri de Treball liderat per Yolanda Díaz, per a una part cada cop més important de la gent pagar el pis els impedeix arribar dignament a final de mes.

Destinar més d'un 30% dels ingressos familiars al pagament de l'habitatge suposa menys diners per accedir a la cultura, estalviar en alimentació, medicines i oci.

Davant d'aquest fracàs rotund del dogma neoliberal segons el qual incrementant l'oferta de pisos privats resoldríem el problema, cal buscar nous models econòmics.

Quan era ministre d'habitatge, i secretari d'organització del PSOE, el Sr Ábalos va dir: la vivienda es un derecho pero también un bien de mercado. Doncs nosaltres ho diem clar. Farem tot el possible perquè l'habitatge deixi de ser un bien de mercado. Perquè esdevingui, com la sanitat i l'educació d'un dret a l'abast de tota la gent que viu a Catalunya.

I com es fa això? Sabem que no hi ha varetes màgiques per resoldre aquest desgavell. Alhora, però, tampoc cal inventar la roda. Es tracta bàsicament d'aprendre de les millors pràctiques europees i internacionals.

- Sens dubte, construint més habitatge públic i fent corresponsables als privats. Hem demostrat que sabem fer-ho. A Barcelona vam ampliar el parc públic amb 7,500 pisos públics, duplicant així el parc públic de lloguer que ens vam trobar el 2015. El que és més important, ho vam fer possible treballant amb el sector privat cooperatiu i creant, com a Europa, la primera empresa de col·laboració públic/privada per fer habitatge públic de lloguer.
I això està molt bé. Però no és suficient. També vam implantar una mesura novedosa, com la reserva del 30% d'habitatge de protecció pública a dins de la ciutat, cal ampliar-ho a totes les ciutats declarades com a mercat tensionat.
- Necessitem un mercat que promogui la compra per a residir i no la compra per a especular: fa poques setmanes la consultora JLL publicava un informe molt complert sobre qui són els compradors immobiliaris actualment a Espanya. Les dades són clares: el mercat immobiliari és un negoci d'inversors, no de particulars, que compren edificis residencials per al lloguer. Potser el més sorprenent de l'estudi i del que es

van fer més ressò els mitjans és la dada que el perfil del comprador al 2023 és en un 80% estranger (i 44% de fons d'inversió internacionals). Davant d'això la nostra posició és clara: s'ha acabat el buy-to-rent, volem el buy-to-live. I en aquest sentit hem estudiat dos models internacionals: el d'Holanda i el de Viena. El model holandès (o també conegut com a pla Amsterdam) el que estableix és que quan compres un pis a les principals ciutats holandeses hi has de residir obligatòriament els següents 4 anys. El model vienès és similar, però no amb residència sinó amb impostos. Quan compres un immoble hi ha una gran càrrega impositiva (carrega el 30% de la diferència entre preu de compra i de venda/ que seria com el nostre impost de transmissions patrimonials) que si hi resideixes 2 anys, se't retorna.

- Un model del mercat del lloguer que protegeixi al llogater, com l'alemany: amb contractes indefinits i amb regulació de preus. La durada dels contractes no es pot modificar des de Catalunya (és a nivell estatal) però el que sí podem fer i per nosaltres serà una prioritat el mandat que ve és l'aplicació de la regulació dels lloguers posant tots els recursos per a aconseguir-ho. En primer lloc, fent que els lloguers de temporada se'ls apliqui la regulació de preus. I després, desplegant un règim sancionador, dedicant un equip a la inspecció i a la divulgació, habilitant oficines llogateres a tot Catalunya...

- Infraestructures

El creixement i la inversió en infraestructura viària a Catalunya ha estat abismal en els últims trenta anys (Rondes, A7, C-32...), fet que ha donat peu a grans creixements de polígons industrials per la seva gran accessibilitat en vehicle privat, però on el transport públic és pràcticament inexistent (Ex. polígons del Vallès).

Per això, nosaltres volem donar un impuls a la mobilitat sostenible:

- 1) Una Catalunya de trens: amb l'execució de les 7 línies noves.
 - a) El tren tram de la Costa Brava
 - b) La connexió amb Andorra de La Seu i Alp
 - c) El tren-tram del Bages
 - d) El tren-tram Olot-Girona
 - e) El tren-tram de les Terres de l'Ebre
 - f) El tren-tram del Camp de Tarragona
- 2) El 4t cinturó, però en tren
- 3) Aprofitar la infraestructura viària

El nostre objectiu és aprofitar aquesta infraestructura viària i posar-la al servei de la mobilitat sostenible, i teixir el territori amb transport públic. És especialment rellevant en un moment clau on la finalització de la concessió de la xarxa exprés.cat d'autobusos interurbans acaba el 2028 i la Generalitat de Catalunya en té les competències exclusives.

Un territori fort és un territori vertebrat. Cal transformar aquestes autopistes i carreteres viàries en veritables corredors de mobilitat sostenible, ja que no només s'aconseguirà fer arribar el transport públic a les zones rurals o més inaccessibles, sinó que permetrà crear un sistema complementari al ferroviari a través del reciclatge de la infraestructura ja existent. A

llarg termini, això permetria plantejar la proposta de transformar carrils d'autopistes sobredimensionades en vies ferroviàries.

- El transport públic difícilment podrà ser competitiu en creixements que han estat pensats únicament per l'accessibilitat en vehicle privat com els del punt anterior. I generalment la primera i la última part del trajecte són les més complicades de ralitzar de manera eficient i sostenible, i especialment en zones no urbanes, el que es coneix com la "última milla". (1) Una proposta podria ser la creació de 'park&ride' per a autobusos en els antics peatges (que a més són els punts de màxima accessibilitat a les autopistes des dels pobles adjacents), com ja s'ha plantejat per les estacions de tren. (2) També, una altra proposta seria estudiar un servei de bicicletes públiques integrat als títols de transport públic, que permetin llogar una bicicleta per realitzar aquesta última part del trajecte, un servei d'èxit que ja existeix en altres països del nostre entorn (ex. Països Baixos). Suposaria, doncs, una veritable revolució del transport sostenible a les àrees rurals i periurbanes, que garanteixi l'accés a un transport públic eficient a tota la ciutadania a través de centralitats nodals repartits pel territori. (3) Això també pot potenciar la construcció de xarxes de tren-tramvia com les que ja proposem, però ser més ambiciosos dins la RMBarcelona, per exemple.

Connectar diferents aeroports
Corredor del mediterrani

- Serveis públics

Ampliar serveis públics fa l'economia més pròspera

+ Economia feminista: sistema de cures

Revalorar les cures, el treball de les cures i cuidar-nos en comunitat, són tres aspectes que haurien d'estar al centre de totes les polítiques públiques de totes les AAPP des d'una lògica intersectorial i interinstitucional. Les polítiques públiques o els serveis públics (com el Temps x cures) estan bé, però hem d'anar un pas més enllà, no ens podem quedar aquí, perquè les dades ens demostren que està sent un esforç insuficient.

Des de Comuns, volem lluitar per impulsar un sistema de cures que impliqui a les AAPP a tots els nivells. Un sistema de cures entès com el conjunt d'aquelles accions públiques que brinden atenció directa a les activitats i necessitats bàsiques de la vida diària de les persones amb situació de dependència, i d'aquelles on històricament i en una àmplia majoria actualment, les dones, s'encarreguen de les cures al nostre país.

A Catalunya persisteix una desigualtat en l'ús del temps de dedicació a tasques reproductives: el 39% de les dones afirma que són elles exclusivament qui s'ocupen de les tasques domèstiques, dedicant setmanalment una mitjana de 25 hores, just el doble de la que dediquen els homes.

I això, té una afectació total en la vida de les dones. Comentarem només algunes dades quant a economia. Aquesta segregació es manifesta de forma vertical en forma d'infrarepresentació de les dones en els llocs de responsabilitat i de discriminació en la construcció de carreres professionals. Les dones a Espanya tenen el 65% menys de possibilitats de tenir un ascens (informe 2023 de LinkedIn i Foro Economic Mundial). El 50%

de l'alumnat de grau, el 58% dels estudiants de màster i el 50% dels nous doctors són dones, però només el 21% de les càtedres són de dones (dades de Ministeri 2018).

I també es manifesta de forma horitzontal en forma de sobrerrepresentació de les dones en sectors productius de baixa qualificació. Els llocs de treball amb major presència de dones es troben als sectors feminitzats, com activitats a les llars (82,9%) i activitats sanitàries i de serveis socials (74.1%) amb major precarietat laboral. I per descomptat, els treballs vinculats a la cura de les persones tenen menor valor i reconeixement.

Tots aquests factors, entre d'altres, tenen com a conseqüència una bretxa salarial a Catalunya del 19.9% (dades de 2021), el que suposa que les dones van cobrar de mitjana 6.196€ menys que les homes (25.015€ per 31.212€). Aquesta bretxa és dona en tots els grups professionals, tant llicenciats, enginyers i alta direcció, com caps administratius i auxiliars administratives.

Per tant, les dades demostren que factors com la classe social, l'origen, la identitat de gènere i l'orientació sexual són determinants per contribuir a una major vulnerabilitat laboral i a una reducció de la capacitat adquisitiva. A Catalunya les dones tenen més risc de viure en situació de pobresa que els homes, i aquesta està directament relacionada amb la divisió sexual del treball i la discriminació laboral entre d'altres.

Hi ha polítiques, com el “Temps x cures” que estan bé, són un primer pas i són necessàries, però es queden curtes. El focus i la centralitat està absolutament dedicat als infants. Això és necessari, però hem de cuidar també a les que cuiden. A les dones. El 60% de totes les hores dels serveis de “temps x cures” són esplais. Amb això no és suficient, no estem cuidant a qui cuida i a qui més ho necessita.

Tenim exemples propers de polítiques públiques que han posat al centre a les dones. Per exemple el servei “VilaVeïna” a Barcelona, amb un total de 16 centres situats per tota Barcelona i presents en tots els districtes, amb l'objectiu de construir entorns en els quals “les cures no siguin mai més viscudes des de la solitud, a porta tancada i en silenci a casa nostra sinó en comunitat”, aquestes són paraules de la regidora de salut l'anterior mandat a Barcelona, on governava Barcelona en Comú, Gemma Tarafa. És una pena que el nou govern del PSC a Barcelona hagi decidit tancar aquest servei i no donar valor a cuidar a les cuidadores. No és el nostre model.

Un altre exemple és el “Concilia”, un servei de canguratge municipal per facilitar la conciliació laboral, personal i familiar. A Barcelona es van posar en funcionament sis espais de canguratge municipal per a famílies monoparentals femenines amb pocs recursos, dones víctimes de violència de gènere i famílies sense teixit comunitari. (iniciativa de 248.500€, 7 dies a la setmana, tardes i finde dia sencer, 8 nens per hora).

Però tampoc ens conformem amb això, des de Catalunya tenim la possibilitat i l'obligació de mirar al futur i ser capaces de construir, no una política pública que segur pot ser beneficiosa quant a les cures, volem ser més ambicioses i construir un sistema de cures per canviar aquestes dinàmiques i revertir totes les dades que hem vist, i que no crec que a cap de nosaltres ens agradin.

La nostra proposta és construir un sistema de cures progressiu, inclusiu i sostenible amb justícia i benestar social, i amb una perspectiva d'igualtat de gènere on les dones han de ser protagonistes i poder ser cuidades també. Cuidar a les que cuiden, per poder cuidar millor. Ens volem fixar en sistemes com el “Sistema Nacional Integrado de Cuidados” a l'Uruguay. Un sistema que s'oposi una oportunitat per al reconeixement, reducció i redistribució de les cures, així com oportunitats per l'empoderament econòmic de les dones. Les cures són un dret i una funció social, l'estat i les administracions s'han d'implicar de manera efectiva perquè aquesta responsabilitat deixi de caure sobre les dones.

